

**RAPORTUL NAȚIONAL
DE DEZVOLTARE
UMANĂ 2009-2010
„SCHIMBĂRILE
CLIMATICE ÎN
REPUBLICA MOLDOVA:
IMPACTUL SOCIO-
ECONOMIC ȘI
OPȚIUNILE DE
POLITICI PENTRU
ADAPTARE”**

**PROGRAMUL
NAȚIUNILOR UNITE
PENTRU DEZVOLTARE
(PNUD) ÎN MOLDOVA**

Contacte:

Nadja Vettters
Manager de Portofoliu
nadja.vettters@undp.org

Ludmila Tiganu
Specialist în
comunicare
ludmila.tiganu@undp.org

Str. 31 August 1989, 131
Chișinău, MD-2012
Republica Moldova
Tel.: (373 22) 220 045
Fax: (373 22) 220 041

Raportul Național de
Dezvoltare Umană 2009-
2010 va putea fi accesat,
în limbile română și
engleză, pe pagina Web:
www.undp.md

Raportul Național de Dezvoltare Umană 2009-2010: primăveri timpurii, toamne mai lungi, posibil, recolte mai mari, dar secete mai multe

Chișinău, 8 decembrie 2009 — „Agricultura este cel mai vulnerabil sector al economiei moldovenești față de schimbările climatice”, constată Raportul Național de Dezvoltare Umană 2009-2010, lansat la Chișinău, în contextul eforturilor asociate Conferinței Națiunilor Unite privind Schimbările Climatice (COP 15), de la 7-18 decembrie 2009, de la Copenhaga. Raportul Național de Dezvoltare Umană, intitulat „Schimbările Climatice în Republica Moldova: Impactul socio-economic și opțiunile de politici pentru adaptare”, examinează domeniile în care efectele fenomenelor climatice extreme asupra dezvoltării umane vor fi cele mai semnificative în Moldova – resursele de apă, ecosistemele, infrastructura transporturilor, sectorul energetic, sănătatea umană și, desigur, sectorul agricol, care utilizează o treime din forța de muncă a țării.

Este posibil ca schimbările climatice să submineze serios securitatea alimentară și, prin urmare, dezvoltarea umană în Republica Moldova, susține Raportul Național 2009-2010, realizat la comanda Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) de o echipă de consultanți, consilieri și autori eminenți, coordonată de un Grup consultativ. Proiecțiile naționale și internaționale climatice pentru secolul 21 în Moldova, inclusiv parametrii agroclimatici, sunt destul de pesimiste din perspectiva impactului asupra agriculturii, în timp ce schimbările climatice sunt percepute, uneori, în Moldova ca un concept îndepărtat și ne-relevant.

Raportul Național de Dezvoltare Umană 2009-2010 susține că, în viitor, datorită primăverilor timpurii și toamnelor mai lungi, durata temperaturilor calde în Moldova va crește cu 3-4 săptămâni în anii 2020 și cu mai mult de două luni – în anii 2080. Aceste tendințe pot accelera creșterea plantelor, lungimea perioadei de vegetație și pot majora recoltele de culturi. Totuși, bilanțul general al efectelor schimbărilor climatice proiectate pentru următorii 100 de ani nu este favorabil pentru agricultura Moldovei: în unele regiuni ale țării pot avea loc 2-3 secete într-un deceniu, pe când în altele, numărul de secete poate atinge cifra de 3-4 pe parcursul unui deceniu. De altfel, anul 2007, în care seceta devastatoare a condus la prăbușirea sectorului agricol al țării, poate fi privit ca un exemplu de „climă viitoare”, o viziune asupra unora dintre impacturile negative asociate cu schimbările climatice probabile în Moldova perspectivă.

„Realitatea este că, deși toate țările sunt și vor fi afectate de schimbările climatice, statele în curs de dezvoltare vor suferi cel mai mult. Acestea sunt mai vulnerabile la efectele adverse, au mai puține resurse pentru adaptare și pentru recuperarea pierderilor cauzate de fenomenele meteorologice extreme, iar condițiile de viață în aceste țări depind, în general, mai mult de mediul înconjurător”, afirmă, în *Cuvântul înainte* la acest Raport Național, Kaarina Immonen, Reprezentantul Permanent PNUD și Coordonatorul Rezident ONU în Moldova. Oficialul Națiunilor Unite amintește că „unele dintre consecințele schimbărilor climatice – frecvența sporită și intensitatea mai mare a calamităților naturale – este deja resimțită. Pentru Republica Moldova, aceasta a însemnat mai recent seceta dezastruoasă din anul 2007 și inundațiile devastatoare din 2008”.

Realizând o analiză a cadrului de politici din sectorul agricol al Moldovei – de la Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă a complexului agro-industrial al Republicii Moldova în perioada 2008-2015 până la Programul Național „Satul moldovenesc” pentru 2005-2015, Raportul Național „Schimbările Climatice în Republica Moldova: Impactul socio-economic și opțiunile de politici pentru adaptare” formulează mai multe măsuri de

adaptare și recomandări pentru agricultura moldovenească.

Singura soluție de compensare a cantității insuficiente de precipitații este irigarea artificială a pământurilor, însă, această soluție nu este universal aplicabilă în țară, afirmă experții, care subliniază, totodată, că **irigarea prin picurare** ar fi cea mai eficientă și poate genera venituri mari fermierilor, dacă este folosită în livezi, vii și la creșterea legumelor – investițiile în acest tip de sisteme de irigare ar putea fi recuperate timp de un an.

Măsurile de adaptare a agriculturii naționale la schimbările climatice, recomandate de Raportul Național 2009-2010, includ:

- Ameliorarea capacității de prognozare a vremii
- Protecția fertilității solurilor
- Extensiunea sistemelor de irigare eficiente
- Structura corespunzătoare a culturilor
- Elaborarea unor planuri de acțiuni durabile pentru sector atât la nivel național, cât și la cel local
- Introducerea de noi sisteme durabile de management al resurselor.

Principală **recomandare la nivel de politici**, pentru a adapta dezvoltarea agriculturii la schimbările climatice, vizează elaborarea unei Strategii Naționale de Adaptare pentru sectorul agricol sau operarea amendamentelor necesare în programul actual de dezvoltare a agriculturii.

Soluțiile concrete de care urmează să țină cont Guvernul, în viziunea autorilor Raportului Național, sunt:

- § Restructurarea agricolă
- § Programe de instruire și sensibilizare pentru fermieri
- § Dezvoltarea tehnicilor și infrastructurii agricole.

DESPRE RAPORTUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE UMANĂ. Raportul Național de Dezvoltare Umană în Moldova 2009-2010, intitulat „Schimbările Climatice în Republica Moldova: Impactul socio-economic și opțiunile de politici pentru adaptare”, comandat de PNUD, este adresat responsabililor de politici de nivel național, regional și local, societății civile și sectorului academic, donatorilor și agențiilor care oferă asistență tehnică, precum și publicului general. Raportul evidențiază importanța modificării comportamentelor individuale pentru susținerea agendei naționale în domeniul schimbărilor climatice, care nu necesită cheltuieli majore.

DESPRE INDICELE DEZVOLTĂRII UMANE. Raportul Național de Dezvoltare Umană în Moldova 2009-2010 include, de asemenea, Indicele Dezvoltării Umane (IDU). IDU reprezintă un rezumat al indicatorilor bunăstării oamenilor, combinând câteva dimensiuni ale dezvoltării umane: **o viață lungă și sănătoasă** (măsurată prin speranța de viață la naștere), **un nivel bun de educație** (măsurat prin rata științei de carte la adulți, combinată cu rata totală a înrolării în învățământul primar, secundar și terțiar) și **condiții de trai decent** (măsurate prin Produsul Intern Brut pe cap de locuitor).

În prezent, Indicele Dezvoltării Umane în Moldova este egal cu 0,733. Indicele Dezvoltării Umane în Moldova, inclus în Raportul Global al Dezvoltării Umane 2009, prezentat în octombrie 2009, care reflecta anul 2007, situa Republica Moldova pe locul 117 dintr-un total de 182 de țări, pentru care au fost făcute calcule.

DESPRE PNUD: PNUD este rețeaua globală de dezvoltare a Națiunilor Unite, care pledează pentru schimbare și conectează țări la cunoștințe, experiență și resurse care să ajute oamenii să-și construiască o viață mai bună. PNUD este prezent în 166 de țări, lucrând împreună cu acestea la identificarea propriilor soluții legate de provocările dezvoltării naționale și globale. În timp ce țările își dezvoltă capacitățile locale, ele beneficiază de experiența experților PNUD și partenerilor săi. Pentru mai multe informații, Vă rugăm să vizitați: www.undp.md și www.undp.org